

במדינה

חינוך

סכנה בטכניקולור

איורי סיפורי הידדים —

פוגעים בילדים

ההורים האוהבים, הנכנסים לחנות ה"ספרים כדי לקנות" ספר מתאים לילד בן חמש, אינטליגנטי כמו בן שמונה" — אינם חולמים מן הסתם שהם מויקים לא פעם לילד. הם לא מעלים ודאי על דעתם כי הספר שהם קונים איננו עוזר להתפתחותו של הילד. שהעטיפה הצבעונית והאיורים שובייהלב, בשלל צבעי טכניקולור — עלול לים לגרום נזקים כבדים ביותר לילד מביחינת התפתחותו הרגשית, אהבתו לאס-טתיקה, ועולם המושגים שלו.

מסקנה עגומה. למסקנה עגומה זו ה"גיע מחקר מדעי שנערך במכון בצלאל בירושלים בנושא האיורים המלווים את ספרי הילדים המתאימים לגילים ארבע עד שבע.

המחקר, שנערך על-ידי חיה בורצקי

מכשיר ההקלטה ו"חשבון הכיס של איתן, שלדבריו הוברחו ע"י חותנו ללא מכת.

הברחה

שקיבלה מספיר במשך שנים רבות מוגנול על יבוא הבשר מדרום-אמריקה לישראל. גיטר הרוויח מיליוני דולרים ממכירת בשר במחירים גבוהים לממשלת-ישראל. עד ששבשנות ה-60 החלה קבוצת עזריאל עינב — יוסף הראל לייבא בשר. הבשר שהם הציגו היה זול בעשרות אחוזים ממחיריו של גיטר. מאז, דחקה קבוצת עינב כמעט לחלוטין את קבוצת גיטר מיבוא בשר — פרט ליבוא מאורוגוואי, שממנה, לפי הור"את ספיר, אסור לאיש. פרט לגיטר, לייבא בשר.

הקשר

הגיטרי

בדור איפוא מהקאריירה של גיטר, שהוא התרגל לכך שמגיעים לו דברים רבים שאינם מגיעים לאזרח פשוט. לא כל אורח זוכה לקבל מתנות של מיליונים. על-חשבון משלם המיסים, משרה-האוצר. השאלה היא רק: האם גרמה הרגשת

לתל-אסא, מצאתי כבר במשרדו של המנהל סקיד מטעם בית-המשפט. ביום השישי מינה בית-המשפט כונס-נכסים למקום — בגלל סיכסוך בין הבעלים לאושרי.

אושרי הוא מנהל מזור מאוד: הוא עבריון נמלט מדרום-אפריקה, החשוד בשימוש בלתי-חוקי בכספי קרנות, וקונסול דרום-אפריקה בישראל הודיע, כי ממשלתו מבקשת את הסגרתו לדרום-אפריקה, כדי להעמידו שם לדין.

אולם למרות פירסום בין-לאומי נרחב כזה — ואולי בגללו — לא נרתע גיטר מלשכנע את אושרי לאשפז את חתנו במוסדו — בלי צו אישפוז.

לא פחות ממהה גם עמדתו של משרד-הבריאות, שעברו המפוקפק של אושרי לא הרתיע את הפקידים האחראים מלמסור בידיו את ניהול המוסד.

פקידים אלה גם לא הוטרדו כנראה משיטות הניהול של אושרי, שגבה 200 לירות ליום טיפול, אך האוכל שנתן הוא מזריה, גרוע מאוכל לאסירים. החדרים מוזנחים, הסדינים מלוכלכים. ברור הדבר כי חלק הארי של 200 הלירות — לא הוצא לטיפול בחולים.

משכורת של

דולר לשנה

בהתחשב בדמותו של סלויאן אושרי, ניתן להבין כיצד הסכים לאשפז אצלו אדם בכוח ללא צו אישפוז — ולהסתכן, אם ימצא אשם, במאסר של חמש שנים. הרבה פחות מובנת נכונותו של גיטר להיות מעורב בעסקים כאלה, שכן משה בנו גיטר הוא אחד המאורות הגדולים בצמרת הכלכלית של ישראל. מנכ"ל הבנק לפיתוח ומשכנתאות, חבר ההנהלה המרכזית של בנק דיסקונט, ידידו האישי של פנחס ספיר, ובעל דרכון שירות של יגרייר נודד מטעם מדינת-ישראל: הרכונים הרגילים שלו הם של הולנד וארגנטינה. הוא נמצא בישראל במעמד של תושב זר — הפטור כמובן ממיסים. במשך שנתיים וחצי ניהל גיטר את קונצרן כלל, תמורת דולר אחד לשנה. בתקופה זו הפסידה כלל כמעט את כל הונה — 50 מיליון לירות — אולם גיטר הגדיל את עושרו פי כמה.

גיטר נולד ב-1919 בהולנד. גם הוא, כחתנו, לא היה ממשפחה עשירה, ורק

אולם כתוצאה מהתערבותו של החבר שלי, הותרה לי גישה חופשית לטלפון, והובטח לי כי אושרי תוך שבוע. עבר שבוע, ולא שוחרתי. החלטתי לברוח. ביד לפברואר הצלחתי להתגנב החוצה, ונמלטתי אל ידיד בתל-אביב, סוכן הבורסה מארה"ב אוסקר גרוס. אוסקר הביא אותי לפסיכיאטר בריטי ידוע שבה ארצה במקרה, ד"ר רטנר. זה בדק אותי, והודיע לי כי טוב שברחתי, וכי עלי להיגמל במהירות מהכדורים. הגמילה נמשכה חמישה ימי סבל, כשר"תמה, החלטתי לנקוט בצעדים משפטיים.

חוקרת בורצקי חלטורה

(25), מורה במכון, מגלה בין היתר שרוב המאיימים ספרות ילדים בגיל זה מתייחסים למלאכתם כאל חלטורה.

לא רציני. המאיימים, גילתה בורצקי — שלצורך המחקר בדקה איורים של מאות ספרי ילדים — הם ברובם אנשים ללא הכשרה אמנותית מתאימה, ולא תמיד מגיעים אף לרמה האסתטית המקובלת בי ארץ. אי התייחסות רצינית לאיור אופיינית לרבים מהמאיימים.

בנוסף לזאת, גורמים גם השיקולים הי"מסחריים של המו"לים — נייר ודפוס גורר עים, נסיון לחסוך בכל דבר — לפגיעה ברמת ספרי הילדים. התוצאה: לא אחת ספרים בעלי תוכן חינוכי מתקלי"קלים עקב האיור הגרוע והרמה הסלנית הנמוכה של הספר.

נוער

בני דור המחדל

כנעם שמיניסטים גירו קורבנות
המלחמה הבאה ארישות
מרהימה למלחמה האחרונה

"אינני בטוחה בכלל שארצה לגדל את ילדי בארץ הזאת", הכריזה בהתרגשות מיכל אמיתי, שמיניסטיט מאליאנס, 25 שנה אחרי קום המדינה — הדבר שמסעיר את כל צמרת המדינה הוא מיהו יהודי."

מחיאות הכפיים הוכיחו את הסכמתם של חבריה, כמה עשרות שמיניסטים שנאספו השבוע לכנס באולם צוותא בתל-אביב. אולם מחאי הכפיים לא חשו עד כמה היתה התרעמותם שלא במקומה. שכן הם עצמם נהגו בצורה מדהימה לא פחות מאשר אותה צמרת.

הקורבנות ארשיים. היתה זו קבוצה שנתכנתה "שמיניסטים שאיכפת להם", והם התכנסו שם כדי לדון בשאלה "פני החברה הישראלית לאן."

בתום הערב, איאפשר היה שלא להבחין (המשך בעמוד 20)

בית-משוגעים. כאשר התנגד להיכנס, נתפס בכוח וקיבל זריקות וכדורים שטישטשוהו, עד שהצליח להימלט מהמקום. אישפוזו של איתן נעשה ללא צו אישפוז. כנדרש בחוק. עם התפוצץ הפרשה התגלה כי מנהל המוסד היה עבריון נמלט מדרום-אפריקה.

כוחו לגיטר לעבור את הקו בין המותר לאסור?

גיטר עצמו הכחיש השבוע את הכל בכל מכל כל. הוא הכחיש כי העביר את הציוד החייב במכס של חתנו ארצה ללא מכס. הוא הכחיש כי היתה לו יד בכליאת חתנו בבית-המשוגעים: "אינ לי שום קשר לכך", טען השבוע. "הייתי בכלל בחו"ל באותו זמן."

הכחשתו האחרונה, לפחות, הוכחשה מיד על-ידי המנהל החדש של תל-אסא, שמונה על-ידי בית-המשפט. מדבריו, התי"גלה שלגיטר היה דווקא קשר הדוק מאוד לכליאת חתנו: "גיטר חייב עוד 1.050 ל"י עבור אישפוזו של חתנו, איתן לצקי, במוסד", גילה המנהל השבוע. "כל זמן שלא ישלם את החוב — לא נשחרר את חפציו האישיים של לצקי."

חפצים, הכוללים גם, למרבית האירונייה, את הטייפיקורדר והמחשבים.

זה בית החולים לחולי-נפש שלתוכו הוכנס איתן ב" וכדורים שטישטשוהו, עד שהצליח להימלט מהמקום. אישפוזו של איתן נעשה ללא צו אישפוז. כנדרש בחוק. עם התפוצץ הפרשה התגלה כי מנהל המוסד היה עבריון נמלט מדרום-אפריקה.

לאחר שמצא לו אשה בעלת-הון, הגיע למעמד כל שהוא בחיים.

ב-1958 הגיע ארצה כנציג קבוצת מש"קיעים שהקימה את מלון אנדיה. חיש מהר הסתבך המלון, אך ידידו הטוב של גיטר, שריהאוצר פנחס ספיר, הצילו, ועזר לי"קבוצת מלונות דן לקנות את המלון, להח"זיר לגיטר ואשיו את כספם.

בשלב הבא של הקאריירה שלו קיבל גיטר רשיון מספיר להקים בנק למשכנ"תאות — רשיון שהיה שווה זהב. יחד עם דיסקונט, הקים את הבנק.

רווחים

מופקעים

לא היתה זו התחלת הקאריירה של גיטר בישראל. עוד בשנת 1946 הוא הקים בארגנטינה חברה בשם ארפלסה,

המוסד הסגור

זה בית החולים לחולי-נפש שלתוכו הוכנס איתן ב" וכדורים שטישטשוהו, עד שהצליח להימלט מהמקום. אישפוזו של איתן נעשה ללא צו אישפוז. כנדרש בחוק. עם התפוצץ הפרשה התגלה כי מנהל המוסד היה עבריון נמלט מדרום-אפריקה.

באמצעות עורכי-דין צבי לידסקי אני מתכוון עכשיו להגיש תביעות על כליאת אדם, מעצר בלתי-חוקי, תקיפה ועוד.

תנאים

מחרידים

עד כאן, סיפורו של איתן. לפי החוק לטיפול בחולי-נפש, אסור לכלוא אדם במוסד סגור בניגוד לרצונו אלא לפי צו אישפוז של הפסיכיאטר הי"מחוזי של משרד-הבריאות. כל מי שגורם לאישפוז בניגוד לחוק זה — דינו מאסר חמש שנים.

הרופא של תל-אסא, ד"ר בראון, הודה כי לא קיבל צו אישפוז, במקרהו של איתן, אך לדבריו מכתב של פרופסור בודנהיימר מספיק עבורו.

כאשר הגעתי ביום הראשון השבוע